

Veiligheidsprotocol

Opgesteld door : Lisette van Zandwijk, Boudewijn Schut (Train Inn)
Datum : oktober 2018

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Preventief handelen
3. Interventies bij ongewenst gedrag
4. Afronding en nazorg
5. Ouderparticipatie (nog leeg, nader in te vullen)
6. Borging en scholing

1. Inleiding

De Bloeiwijzer staat voor Veiligheid: veiligheid als basis voor een optimaal leerklimaat. De Bloeiwijzer hanteert hierbij 3 kernwaarden: vriendelijkheid (respect), veiligheid en verantwoordelijkheid waaronder onze schoolbreed gedragen gedragsverwachtingen hangen. Deze symboliseren hoe wij binnen de school met elkaar omgaan. Deze kernwaarden gelden voor leerlingen, voor de samenwerking met ouders en onderlinge samenwerking binnen het team. In dit protocol laten wij zien hoe wij dit in de praktijk tot uitvoering brengen. Om hierbij allemaal dezelfde taal te spreken, worden hieronder een aantal begrippen die in dit veiligheidsprotocol aan bod komen uitgelegd.

Gewenst gedrag: gedrag dat we graag willen zien en laten groeien (adequaat gedrag) en wat valt onder de afgesproken gedragsverwachtingen uit de matrix (bijlage 1).

Ongewenst gedrag: gedrag dat over de grenzen van de school gaat en correctie vraagt van ons. Gedrag dat niet conform de kernwaarden is (in-adequaat gedrag) en buiten de afgesproken gedragsverwachtingen uit de matrix valt.

Time-in: de (aparte) plek **in** de klas waar de leerling heen gaat als het na 2x aanspreken/correctie niet lukt het gewenste gedrag te laten zien, en de kans krijgt om in 5 à 10 minuten rustig te worden zodat de leerling weer deel kan nemen aan de activiteit van de groep.

Time-out: de (aparte) plek **buiten** de klas waar de leerling heen gaat als de leerling na de time-in niet het gewenste gedrag laat zien en de leerling de kans krijgt om in 5 à 10 minuten rustig te worden en daarna weer terugkomt in de groep.

Time-out bij de achterwacht: de plek (multifunctionele ruimte) waar de leerling, als het na de time-out niet lukt het gewenste gedrag laat zien, de kans krijgt om in 5 à 10 minuten rustig te worden en daarna weer terug kan naar de groep.

Incident: een incident is een negatieve, onverwachte, en onvoorziene gebeurtenis. Een incident is vaak storend en zorgt voor overlast. Onder incidenten vallen een time-out bij de achterwacht, fysiek en/of verbaal geweld en pestincidenten.

Registratie: het invoeren van een incident in het programma SWIS

Professionele cultuur: een cultuur waarbij we handelen vanuit de missie, visie en de kernwaarden van de school. Als professional handelen we vanuit het doel wat we op dat moment hebben (wat is het dat het kind op dat moment nodig heeft en van ons vraagt in die situatie). Als professional maken we ook keuzes (in de lijn van vorig punt en de afgesproken aanpak) wat op dat moment de beste interventie is.

Preventief handelen: de interventies die we als leerkracht, professional, als team, als school *bewust* inzetten om ongewenst en agressief gedrag *voor te zijn*, met als doel een optimaal veilig leerklimaat neer te zetten.

Curatief handelen: de interventies die we inzetten *als agressie er is* (dus het handelen en passende houding); welke stappen volgen we (zie reactieprocedure).

2. Preventief handelen

Naast het inoefenen van de regels en het systematisch belonen van gewenst gedrag, wordt binnen de school nog op andere manieren aan een positieve schoolcultuur gewerkt. Dit preventieve handelen wordt ingezet om gedragsproblemen te voorkomen.

De teamleden doen dit schoolbreed door :

- Te handelen vanuit de professionele cultuur en de hierbij behorende afspraken behorende bij de kernwaarden.
- Elkaar onderling feedback en feedforward te geven.
- Het goede voorbeeldgedrag te laten zien (modelen).
- Gezamenlijk verantwoordelijk te zijn voor de leerlingen (een multidisciplinaire benadering)

De kracht zit in het benoemen van wat de leerlingen wél moeten doen en níet wat de leerlingen niet moeten doen. Er zijn schoolbrede afspraken gemaakt over preventief leerkrachtgedrag en een voorspelbare leeromgeving die zijn omgezet in een kijkwijzer. Deze kijkwijzer laat zien hoe we als team handelen (zie bijlage 2).

3. Interventies bij ongewenst gedrag

Sommig ongewenst gedrag is door uitdoving (negeren) af te leren. Denk hierbij aan negatieve aandacht of het ontlopen van een les of opdracht. De leerkracht zal negeren altijd in combinatie met versterker van gewenst gedrag moeten toepassen, zodat het de leerling duidelijk kan worden dat de aandacht van de leerkracht wel beschikbaar is, maar slechts voor bepaalde gedragingen. De leerkracht geeft de leerlingen die wél het gewenste gedrag laten zien positieve aandacht. Als de genegeerde leerling uiteindelijk ook het gewenste gedrag laat zien, wordt dit positief bekrachtigd. Bijvoorbeeld door een duim op te steken, tegen de leerling te zeggen dat hij/zij de goede keuze heeft gemaakt of door hem/haar bijvoorbeeld een beurt te geven als dit gebeurt conform de afspraken.

Ongewenst gedrag dat we op De Bloeiwijzer negeren

- Bewust werk niet maken/werkweigering
- Niet met het werk beginnen
- Bewust in werkschriftjes krassen/negatieve opmerkingen opschrijven
- Vinger niet opsteken
- Voor je beurt praten
- Door anderen heen praten
- Ander werk doen dan is afgesproken
- Zogenaamd of vaak naar het toilet gaan
- Jengelende geluidjes maken
- Leerkracht roepen
- Niet houden aan de GIP regels

Voorwaarden om gedrag niet te negeren

- De andere leerlingen er last van hebben
- Een leerling een andere leerling pijn doet
- Het gedrag gevaarlijk is
- Het gezag van de leerkracht ondermijnd wordt.

Als leerlingen ongewenst gedrag vertonen, doorlopen we de reactieprocedure op de volgende pagina. De uitgebreide reactieprocedure is te vinden in bijlage 3.

Korte reactieprocedure

De stappen en consequenties worden van te voren aan alle leerlingen uitgelegd en indien nodig geoefend. De consequenties worden altijd direct na het ongewenste gedrag gegeven. We spreken niet van straf, maar van een interventie → We geven de leerling een extra kans om het gewenste gedrag als nog te laten zien. We zien het als een vorm van extra instructie of RT, zoals bij de leervakken wordt gedaan. De kracht van de consequentie zit niet in de zwaarte van de consequentie, maar in het consequent toepassen daarvan. Praat altijd op een neutrale toon, houd de stem zo laag mogelijk en ga niet in discussie. Als een leerling vaker de fout in gaat en het herhaaldelijk oefenen geen effect heeft, wordt er contact opgenomen met de ouders. Ook wordt iedere time-out bij de achterwacht genoteerd in SWIS.

Mocht een leerling vaak de reactieprocedure doorlopen en een time-out nodig hebben, kan het zijn dat er maatwerk nodig is. Het team kan met de werkgroep sociaal emotioneel bespreken welke gele of eventueel rode interventies ingezet kunnen worden als de interventies op het groene gebied niet voldoende aanslaan. Belangrijk hierbij is dat de interventies op het groene niveau (aanleren regels, positief bekrachtigen van gewenst gedrag, consequent hanteren van de reactieprocedure) goed zijn doorlopen.

4. Afronding en nazorg (wat is er al en wat is de ideale situatie?)

4.1 Afronding van de situatie/procedure (contact leerling)

De volgende acties horen bij de afronding:

- Reflectiemoment met de desbetreffende leerling (vindt plaats bij wie en waar het begonnen is)
 1. Beginnen met een positieve insteek: hoe is het met je? Fijn dat je er weer bent.
Heb aandacht voor de beleving van het kind, laat het kind zijn verhaal doen (wat gebeurde er nu precies?)
 2. Hoe ronden we het af? Wat is daarvoor nodig?
 3. Wat gaan we nu afspreken? Maak concrete gedragsverwachtingen/afspraken duidelijk.
- Registratie van het incident in SWIS; en eventuele vervolgstappen (specifiek) en terugkoppeling van de registratie (algemeen).

Bij fysiek geweld tegen een leerkracht gaat het volgende stappenplan in werking:

wat?	hoe?	wie?
1. Nazorg voor de leerkracht	Even binnenlopen, hoe gaat het met je, kan ik iets voor je doen?	Collega's en/of directie
2. Leerling blijft op school, ouders worden gebeld en leerling wordt door ouders opgehaald	Leerling bij achterwacht/directie in een kamertje, niet in de groep.	Achterwacht of directie
3. Passende consequentie	Voordat de leerling weer de groep in gaat, eerst een gesprek met ouders/directie en leerling. Vervolgens ook met leerkracht erbij (met als doel contact herstellen en afspraken maken)	Ouders/leerling Directie Leerkracht
4. Registreren incident	in IRIS (via parnassys)	Leerkracht die erbij betrokken was

4.2 Opvang en nazorg van de leerkracht na de situatie/procedure en het incident

- Binnen het team van De Bloeiwijzer is er de ruimte om bij je directe collega je verhaal kwijt te kunnen/te ventileren na het meemaken van een lastige/heftige situatie met als doel gezond te blijven en optimaal te kunnen presteren.
- Is er meer nodig, dan kun je terecht bij een van de gedragsspecialisten. Er wordt op korte termijn een gesprek gepland om te kijken hoe het gaat en wat er verder nodig is om het incident een plekje te geven of herhaling te voorkomen. Dit kan betekenen dat er meerdere gesprekken komen of dat er een andere vorm van ondersteuning wordt ingezet.

5. Ouderparticipatie (nog in te vullen op den duur)

Wat voor rol wil je ouders geven om een bijdrage te leveren aan een veilige school?

- Informeren over wat we doen (reactieprocedure)
- Hoe ga je ze meekrijgen om ze verantwoordelijk te maken?
- Welke contactmomenten zijn er en hoe kunnen we hier het thema veiligheid en de kernwaarden in terug laten komen?

Plan van aanpak 2018

1. Inventarisatie behoeften ouders op dit vlak (vragenlijst uitzetten*)
2. Plannen van een ouderavond
 - Ouders informeren over hoe de school omgaat met veiligheid (preventief en curatief/ reactieprocedure en afronding conflict)
 - Per groep het gesprek aangaan, nog scherper behoeften op dit vlak van ouders in beeld krijgen
3. Passend aanbod bieden op basis van de inventarisatie (workshops/trainingen)

*

- Wat betekent voor u veiligheid/veilige school? Wat is belangrijk hierbij voor u?
- Waar bent u tevreden over op dit vlak? En mist u nog dingen?
- Waar loopt u thuis tegen aan, kijkend naar het begrip veiligheid?
- Zou u als ouder ook een rol en bijdrage kunnen/willen hebben bij het optimaliseren van de veiligheid binnen de school? Zo ja, hoe ziet u dit?

6. Borging en scholing

In het schooljaar 2017-2018 is dit document gerealiseerd, op basis van alle aanwezige documenten en afspraken. Om dit document dynamisch te laten zijn, zal ieder schooljaar de periode van zomervakantie tot herfstvakantie gebruikt worden om dit te actualiseren.

Intervisie

Gedurende het schooljaar vinden er 4 intervisiemomenten plaats waarin persoonlijke casussen besproken worden. Doel van deze intervisie is het ondersteunen van elkaar in situaties die moeilijk kunnen zijn of worden ervaren of juist succesvol waren. Het gaat niet om goed of fout maar om meedenken met elkaar, vergroten van bewustzijn omtrent eigen houding & handelen; we doen elkaar suggesties vanuit de praktijk: we 'leren van elkaar'. Bij elke bijeenkomst breng je een casus in waar je tegenaan bent gelopen, moeilijk vindt of graag samen naar kijkt, feedback over wilt over hoe je het aanpakt in een bepaalde situatie.

Coaching on the job

Insteek van de Coaching on the job is het kijken, meedenken en feedback geven op vlak van Veiligheid en hoe om te gaan met grensoverschrijdend gedrag. Hoe zetten we de Veiligheid neer in de groep, hoe maken we contact en hoe te anticiperen op en handelen bij 'lastig' en 'tegenwerkend gedrag'? Wanneer zetten we welke interventie in, wat is een passende houding en wat is het doel wat we voor ogen hebben? Leidend hierbij is de afgesproken Reactieprocedure van de Leerkracht (de leidraad hoe te handelen bij (on)gewenst gedrag. Doel is zelfreflectie vergroten rond eigen houding, handelen, attributies en overtuigingen.

In het schooljaar 2017-2018 gebeurt dit onder leiding van Boudewijn Schut bij alle groepsleerkrachten minimaal 1x. Daarnaast kan er maatwerk plaatsvinden vanuit de leerkracht of andersom bij persoonlijke leervragen. In de schooljaren daarna vindt dit ook 1x in het jaar plaats of bij hulpvragen.

Training veiligheid/agressiehantering

In het schooljaar 2017-2018 krijgt het team, onder leiding van Boudewijn Schut, een tweedelige training 'Veiligheid & omgaan met agressie'. De readers zijn uitgedeeld en opgenomen in dit veiligheidsprotocol. Jaarlijks vindt een vervolgtraining plaats. In het schooljaar 2017-2018 worden alle documenten met betrekking tot het beleid en algemene afspraken in een map samengevoegd voor alle leerkrachten, zodat er een werkmap is waarin iedereen alle afspraken/informatie kan terugvinden.

Overdracht nieuwe medewerkers

Voor nieuwe medewerkers zal aan het begin van het schooljaar een bijeenkomst plaatsvinden, georganiseerd door de gedragsspecialist. Doel is informeren over deze werkwijze en het beantwoorden van eventuele vragen. Deze map wordt elk jaar geactualiseerd. Ook krijgen nieuwe collega's dezelfde basistraining aangeboden als de rest van het team, zodat zij vanuit dezelfde visie en theorie kunnen handelen.

Training samenwerking

Jaarlijks vindt er een bijeenkomst plaats waarin we kijken waar we als team staan qua samenwerking, wat er goed gaat en waar verbeterpunten liggen.

Bijlage 1: matrix gedragsverwachtingen

Matrix voor de gedragsverwachtingen van De Bloeiwijzer

Algemene ruimten	Vriendelijkheid	Veiligheid	Verantwoordelijkheid
Schoolbreed	Ik ben aardig tegen een ander Ik praat rustig Ik laat de ander uitpraten Ik luister naar volwassenen Ik wacht op mijn beurt	Ik houd mijn handen, voeten en voorwerpen bij me Ik roep een volwassene te hulp bij problemen Ik gebruik materialen waarvoor ze bedoeld zijn Ik ben stil bij het aandachtsignaal	Ik ga netjes om met bezittingen van de ander en van school Ik houd mijn omgeving schoon Ik kom alleen met toestemming aan de spullen van een ander Ik loop rustig door de school Ik praat zachtjes/fluisterstem
Gangen	Ik praat rustig Ik ben beleefd Ik geef anderen de ruimte	Ik loop rechts Ik loop rustig (Ik loop naast de leuning en gebruik alle treden) Ik gebruik alle treden	Ik loop in de gang met mijn groep altijd in de maatjesrij Ik hang mijn jas en tas netjes aan mijn eigen haakje Ik houd de deur open voor degene die achter me loopt
Computers	Ik werk alleen op de computer als de juffrouw/meester daar toestemming voor heeft gegeven Ik laat de computer/laptop netjes achter	Ik werk/speel op de websites die de juffrouw/meester heeft opgegeven Ik zet het geluid uit of doe een koptelefoon op	Ik ga naar de juffrouw/meester als ik iets niet vertrouw op de computer Ik sluit af/log uit wanneer ik klaar ben
Toiletten	Ik trek/spoel door en laat het toilet schoon achter Ik zit op het toilet Ik wacht op het toilet met rust	Ik zorg dat de vloer droog blijft (of ga naar de meester/juf als ik zie dat het nat is)	Ik ga naar het toilet van mijn eigen groep Ik laat het toilet schoon achter Ik meld de juf/meester als het toilet vies is Ik meld de juf/meester als het papier op is Ik was mijn handen en draai de kraan dicht
Plein	Ik luister naar de pleinwacht Ik laat een ander spelen Ik stop als een andere leerling 'Stop hou op!' zegt Ik ben sportief Ik deel materiaal met een ander	Ik houd de bal laag/bij de grond Ik kijk goed uit terwijl ik speel Ik rijd over een stuk plein waar ruimte is Ik blijf op mijn eigen speelplein Ik glij vooruit van boven naar beneden van de glijbaan	Ik bedenk vooraf wat ik ga doen, met wie en waar Ik gooi de bal in i.p.v. inschieten Ik vraag aan de pleinwacht of ik de bal mag halen als hij buiten het plein komt. De bel luidt: Ik stop met spelen, ruim mijn spullen op en sta snel in de rij We lopen in de rij met de juf/meester rustig naar binnen Ik zeg het tegen de pleinwacht als ik naar het toilet ga
Naar gymnastiek toe	Ik praat met en luister naar anderen in de rij Ik let alleen op mijzelf	Ik loop op de stoep Ik kijk goed uit bij het oversteken	Ik zorg dat ik mijn gymspullen in een tas bij mij heb Ik heb mijn jas aan (of de leerkracht zegt dat het anders mag)
Gymnastiek	Ik houd mij aan de regels van het spel/de activiteiten Ik houd rekening met anderen tijdens de activiteiten We helpen elkaar	Ik gebruik het materiaal waar het voor bedoeld is Ik lever mijn sieraden in Ik ga de zaal in als de juf/meester dit goed vindt	Ik zit rustig op de bank Ik heb gymkleding en gym schoenen aan
Kleedkamers	Ik kom alleen aan mijn eigen spullen Ik wacht op mijn beurt om met anderen rustig omkleden	Ik hang mijn kleren en zet mijn schoenen op mijn eigen plekje Ik loop voorzichtig in de (natte) doucheruimte	Ik heb een vaste plek om mij om te kleden Ik ben klaar met omkleden als de timetimer gaat Ik wacht op de bank als ik klaar ben Ik douche/fris mij op na het sporten

Keuken	Ik ga zorgvuldig om met het eten en drinken Ik help een ander als ik zie dat hij/zij hulp nodig heeft	Ik gebruik het materiaal waarvoor het bedoeld is Ik let extra goed op bij het gebruik van de oven, het fornuis en heet water Ik ben in de keuken met toestemming	Ik was mijn handen voordat ik begin Ik laat het kooklokaal netjes achter wanneer ik klaar ben (koelkast, vaatwasser en de werkruimte) Ik doe een elastiekje in mijn lange haar
In de klas	Ik luister als de ander spreekt Ik weet wanneer ik stil moet zijn of zachtjes mag overleggen Ik steek mijn vinger op als ik wat wil zeggen	Ik ben stil bij het aandachtssignaal Ik pak de spullen die ik nodig heb, zonder anderen te storen Ik zit op mijn stoel met mijn voeten op de grond en rug tegen de leuning	Ik lever bij binnenkomst in de klas mijn waardevolle spullen in bij de juf/meester Ik ruim spullen op waar ze horen Ik let op mijzelf en de juf/meester let op alle kinderen
Zelfstandig werken	Ik loop een handige route door de klas en pak materialen zonder anderen te hinderen	Als ik een vraag heb draai ik mijn blokje op het vraagteken en ga verder met de volgende vraag of opdracht	Ik weet wat ik mag doen als ik klaar ben met mijn werk Ik probeer eerst iets zelf op te lossen, daarna vraag ik om hulp.
Het stoplicht	Als het stoplicht op groen staat werk ik rustig en stel een vraag aan mijn groepje of aan de juf of meester	Als het stoplicht op rood staat werk ik stil en alleen	Als het stoplicht op oranje staat mag ik zachtjes met anderen in mijn groepje overleggen Ik mag de juf/meester niet storen
Kamers	Ik klop op de deur als ik een kamer in wil	Ik wacht na het kloppen tot ik naar binnen mag	Ik loop rustig naar binnen
De zaal	Ik praat rustig Ik ben beleefd Ik geef anderen de ruimte	Ik ben in de zaal met toestemming Ik zit recht op mijn stoel	Ik ga netjes om met bezittingen van de ander en van school Ik houd mijn omgeving schoon
Bibliotheek	Ik breng gebruikte materialen terug Ik zet de materialen netjes op hun plaats Ik zorg ervoor dat anderen geen last van mij hebben door stil te zijn	Ik ben in de bibliotheek als er een volwassene bij is	Ik zorg dat het boek heel blijft Ik heb mijn bibliotheekpas bij me
Fietsenstalling	Ik zet mijn fiets in het rek en zet hem op slot	Ik loop met mijn fiets aan de hand op de stoep en op het plein Omgevallen fietsen zet ik rechtop	Ik zet mijn fiets op slot Ik zet een fiets rechtop als hij omvalt
Busjes	Ik spreek met goede woorden Ik wacht met eten en drinken tot ik uit de bus ben Ik volg de aanwijzingen van de chauffeur op	Ik blijf van de deuren af Ik houd mijn handen en voeten bij me	Ik sta op afgesproken tijd bij de bus Ik zit op mijn eigen plek met mijn gordel om

Bijlage 2: Kijkwijzer leerkrachtcompetenties voor het begeleiden van de sociaal emotionele ontwikkeling van de leerling

Algemeen leerkrachtgedrag voor speciaal basisonderwijs

Als de school begint, staat de leerkracht in de klas en verwelkomt de kinderen. Geeft ze een hand, maakt een kort praatje.	
Bekijkt zo nu en dan hoe de kinderen kijken. Een kind met een boos/blij/verdrietig gezicht kan aanleiding zijn voor een praatje (voorkomt soms ongewenst gedrag).	
De leerkracht 'ziet' de leerling: erkent de leerling bij gewenst gedrag door een opmerking/blik/gebaar.	
Communiqueert positief, gebruikt een neutrale toon (zonder emotie).	
Let op eigen mimiek en lichaamstaal.	
Geeft duidelijke opdrachten met bedenktijd voor de leerling (geen vage suggestieve vragen). Gebruikt hierbij het 'Geef me de vijf' principe: Wat, wanneer, met wie, waar en hoe.	
Ziet niet-ingevulde tijd als cliëntijd, zorgt dat de leerlingen voldoende werk hebben, de les effectief is ingevuld en het (extra) werk klaar ligt.	
Gebruikt geen beeldspraak, legt het uit als dit wel gebeurt.	
Bewaakt de relaties tussen de kinderen onderling (alert op pestgedrag, maar ook sociaal gedrag) en maakt dit bespreekbaar. Zorgt hierdoor voor een positieve groeps sfeer.	
Geeft de groep verantwoordelijkheid: gezamenlijk groepsregels maken aan het begin van het schooljaar, lokaal opruimen, eigen werk nakijken, enz.	
Is zich bewust van eigen leerkrachtgedrag en bekijkt dit kritisch (jouw handelen kan problemen voorkomen).	
Geeft door middel van eigen gedrag het goede voorbeeld (modeling) voor leerlingen (leerkracht als rolmodel). Bijv. bureau opruimen, actieve luisterhouding, goede zithouding.	
Handelt pro actief/preventief: probeer triggers te voorzien (situaties die een bepaalde reactie uitlokken, zoals hinderen van anderen, pesten en uitdagen).	
Zorgt dat de kinderen veel succeservaringen opdoen en benoemt die ook. Is hierbij specifiek (feedback op het proces: je hebt stil gewerkt, je werk ziet er prima uit).	
Maakt consequent gebruik van een beloningssysteem (Class Dojo).	
Vertelt en verduidelijkt wat je verwacht, benoemt vooral gewenst gedrag. Geeft veel positieve feedback, complimenten, aanmoediging en succeservaringen.	
Past genoemde gevolgen toe, is consequent en is voorspelbaar in het handelen.	
Zorgt voor een duidelijke omgeving en voorspelbare lessen. Vertelt vooraf wat de kinderen gaan leren, waarom, hoe de les verloopt (bijv. verlengde Instructie) en bekijkt na afloop samen of dat gelukt is.	
Het dagritme hangt zichtbaar in de klas.	
Visualiseert: gebruikt schema's, plaatjes en stappenplannen (evt. werk in stapjes).	
Verlaat tijdens de lestijden de klas niet. Mocht dit een keer echt niet anders kunnen, dan maakt de leerkracht expliciet welk gedrag er verwacht wordt.	

Leerkrachtgedrag op groepsniveau: omgaan met (on)gewenst gedrag

Geeft het kind als het iets moet of niet weet, keuze uit twee alternatieven.	
Behandelt iedereen gelijkwaardig, maar niet gelijk (bijvoorbeeld bij kinderen die moeite hebben met concentratie de hoeveelheid werk aanpassen).	
Beweegt veel met de hele klas (bewegingstussendoortjes).	
Stelt duidelijke grenzen, maar 'ziet' niet alles (Choose your battles!)	
Herinnert de leerlingen steeds opnieuw aan afspraken en oefent ze in.	
Geeft complimenten 'en public', straf op ooghoogte aan de tafel van de individuele leerling.	
Legt als iets niet gelukt is, de schuld niet bij de kinderen, maar bijvoorbeeld bij de leerstof en stelt de kinderen gerust (dit was moeilijk, we doen het nog wel eens).	
Gebruikt bij ongewenst gedrag de ik-boodschap.	
Verwacht veel van de groep (zowel op leer- als gedragsontwikkeling) en spreekt dit uit.	

Leerkrachtgedrag op individueel niveau: omgaan met (on)gewenst gedrag

Volgt het stappenplan uit de reactieprocedure van de leerkracht bij ongewenst gedrag.	
Laat de eigen emotie geen rol spelen bij het omgaan met ongewenst gedrag.	
Spreekt samen met het kind een teken af ter herinnering aan de afspraak.	
Geeft het kind de ruimte om te bewegen en benut de vrolijke drukke kant wanneer mogelijk.	
Bekijkt de onderwijsleersituatie, signaleert problemen op tijd en pakt ze aan.	
Vraagt zichzelf bij een overtreding van een afgesproken regel als eerste af of de regel echt gekend en begrepen wordt (ook al denk jij als volwassene dat het "onmogelijk" is dat het kind die regel niet kent).	
Geeft de leerling extra tijd of uitleg om het gewenste gedrag extra oefenen.	
Verwijst naar eerdere goede ervaringen: "Gisteren ging het nog heel goed, weet jij nog hoe het je gelukt is?"	
Zorgt voor een rustige werkplek (ook t.o.v. andere leerlingen) en leert het kind die plek op te ruimen voordat hij aan een nieuwe taak begint.	
Leert het kind weg te lopen uit conflictsituaties en laat de groep meehelpen door niet te reageren als een conflict ontstaat.	
Houd het kind wel verantwoordelijk voor zijn daden: schade maken betekent schade herstellen.	
Maakt de leerling eigenaar van zijn gedrag: "Wat kun jij de volgende keer anders doen, zodat het wel lukt?" of "Wat kan ik doen om jou hierbij te helpen?"	

Indicatoren leerkrachtgedrag

Naam leerkracht	
Groep	
Datum	

Persoonlijke leervraag/ontwikkelpunt:

Regie
De leerkracht heeft overwicht (leerlingen accepteren het gezag van de leerkracht).
De leerkracht heeft, en houdt overzicht over de groep (ziet wat er speelt en nodig is).
Leiding nemen en houden ('touwtjes aantrekken, en laten vieren' wanneer nodig).

Positieve bekrachtiging van gewenst gedrag
Het positief benaderen en contact maken met de leerling.
De leerkracht laat de leerlingen succeservaringen opdoen en geeft aanmoedigingen.
De leerkracht ziet, benoemt en bekrachtigt het gewenste/positieve gedrag.

Begrenzen van ongewenst gedrag
De leerkracht negeert ongewenst gedrag, tenzij andere kinderen er last van krijgen.
De leerkracht ziet waar de onrust begint en begrenst tijdig.
De leerkracht volgt de stappen van de reactieprocedure.
De leerkracht benoemt bij het corrigeren ook wat er <i>wel</i> wordt verwacht.
De leerkracht bespreekt een incident altijd na met een leerling (leermoment).*

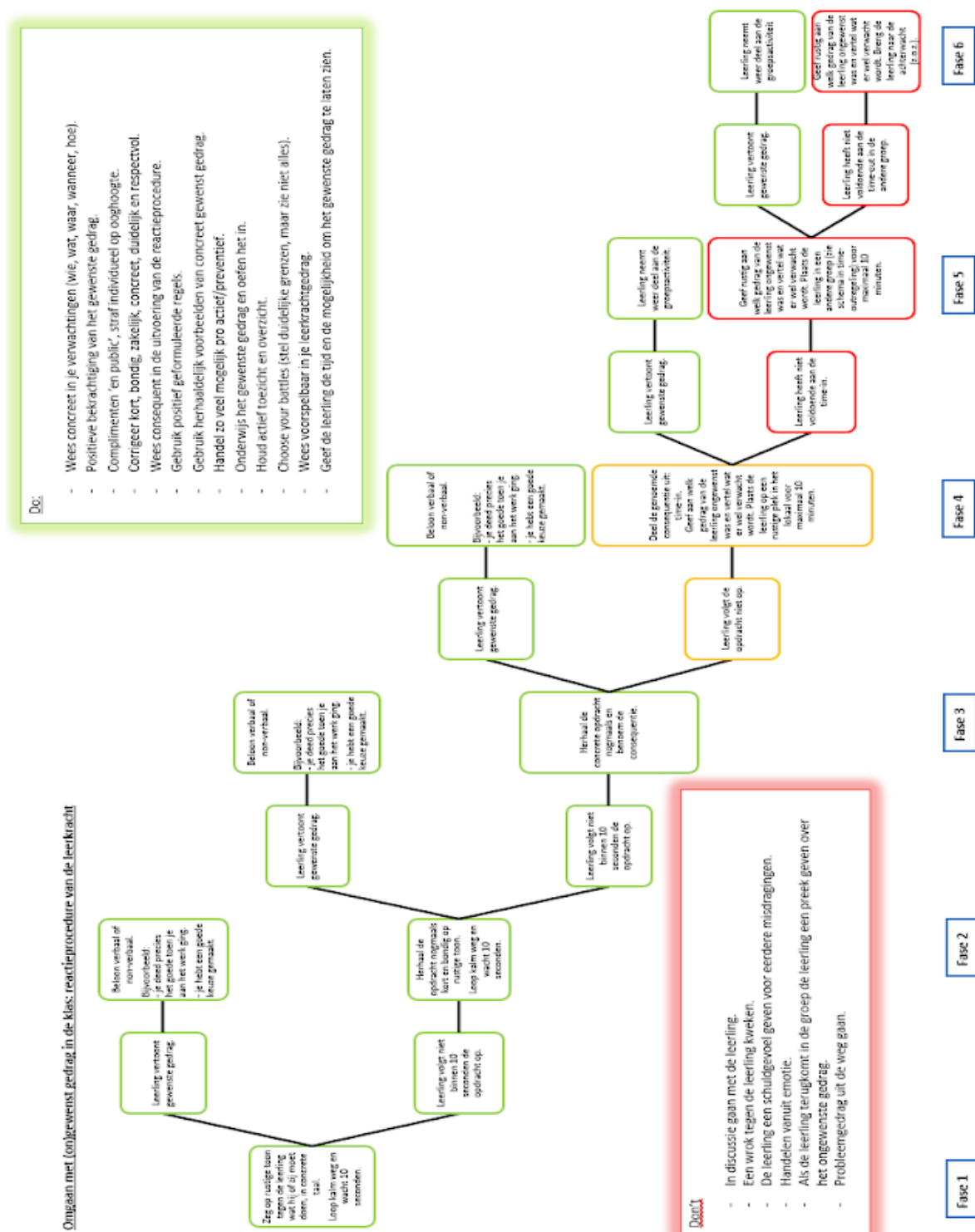
Basishouding
De leerkracht is voorspelbaar in zijn/haar handelen, grenzen en verwachtingen.
De leerkracht 'parkeert eigen emotie' en handelt neutraal (professioneel).
De leerkracht is zich bewust van eigen houding, stem, handelen (kan reflecteren).*

Samenwerken en communicatie binnen de groep
De leerkracht en ondersteuning stemmen onderling af.
De leerkracht & ondersteuners hebben duidelijke afspraken over hun rol in de groep.*
De leerkracht evalueert regelmatig met ondersteuner(s) de samenwerking.*

* Deze punten zijn niet (altijd) zichtbaar tijdens de consultatie, maar worden meegenomen in het nagesprek.

Inzetten van de achterwacht medewerker:

- Time-out wordt naar de leerling toe niet gepresenteerd als straf, maar als mogelijkheid om tot rust te komen.
- Als er twee volwassenen in de klas zijn brengt een van de twee de leerling naar de achterwacht. Als dat niet mogelijk is wordt de achterwacht gehaald. Dit gebeurt ook als er maar een volwassene in de klas is.
- De leerkracht weet wie de achterwachtdienst heeft.
- De achterwacht medewerker hoort kort en bondig aan wat er gebeurd is en bepaalt of hij hulp nodig heeft.
- Afhankelijk van de situatie beslist de achterwacht medewerker wat de beste time-outplek is voor de leerling.

Uitvoeren van de time-out:

- De achterwacht medewerker beslist waar de leerling tot rust gebracht kan worden.
- De achterwacht medewerker blijft bij de leerling.
- De deur van de rustplek blijft open.
- De achterwacht medewerker laat zich informeren over het voorval; hij kan een ander verzoeken informatie in te winnen.
- De achterwacht medewerker bepaalt of en wanneer hij in gesprek gaat met de leerling. Dit kan zich soms beperken tot het door de leerling laten herhalen van het gewenste gedrag.
- Als de leerling tot rust gekomen is bepaalt de achterwacht medewerker of de leerling terug kan naar de groep.
- Als de leerling niet tot rust komt blijft de leerling bij de achterwacht medewerker.
- Als de onrust blijft worden ouders gebeld voor overleg (bijvoorbeeld om de leerling op te halen).
- Er vindt een terugkoppeling plaats tussen leerkracht en achterwacht medewerker zodra dit mogelijk is.

Na de time out:

Na de time out is het niet de bedoeling dat de leerling nog een preek krijgt van de leerkracht. Je hebt van tevoren aangegeven wat je wilt zien, daar kun je de leerling nog kort aan herinneren, maar daar blijft het bij. Als er iets is gebeurd waar je echt nog op terug wilt komen, doe je dat later op een geschikter tijdstip. Op het moment van terugkeer in de groep ga je dus geen oude koeien uit de sloot halen. Dit is een nieuwe ronde, met nieuwe kansen.

Terugkeer in de klas:

- De leerkracht ontvangt de leerling op een positieve manier en geeft aan wat de leerling kan doen.
- Na terugkoppeling wordt bekeken in hoeverre de aanleiding voor de time-out nog op een ander moment besproken moet worden.
- Ouders worden altijd geïnformeerd over de time-out.
- Bijzonderheden over de inhoud van het gesprek worden vermeld in ParnasSys.
- De leerkracht of de achterwacht medewerker registreert de time-out in IRIS.
- Er wordt bepaald welke interventie nodig is (leerlingengesprek, ouders uitnodigen, extra ondersteuning in de groep, e.d.).
- De leerkrachten worden hiervan op de hoogte gebracht.